

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 274/04-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Jozefa Fúru, bytom B. Š., zastúpeného advokátkou JUDr. I. G., Z., ktorou namietal porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 2 a čl. 4 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 až 3, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 31, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd rozhodnutím Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, pracoviska Banská Bystrica, sp. zn. 2004/2232/TA z 25. júna 2004 v spojení s rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici sp. zn. 379/2004-OPČ-BS zo 14. apríla 2004, za účasti Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, pracoviska Banská Bystrica, a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Jozefa Fúru o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Odôvodnenie :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2004 doručená sťažnosť Jozefa Fúru, bytom B. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2 a čl. 4 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 až 3, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 31, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny rozhodnutím Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „ústredie“), sp. zn. 2004/2232/TA z 25. júna 2004 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) v spojení s rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici (ďalej len „úrad“) sp. zn. 379/2004-OPČ-BS zo 14. apríla 2004.

Sťažovateľ tvrdí, že jeho označené základné práva boli porušené vydaním napadnutého rozhodnutia, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie „... Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici č. 379/2004-OPČ-BS zo dňa 14. 4. 2004, ktorým bolo zastavené konanie o vydanie preukazu občana s ŤZP a v konaniach, ktoré vydaniu týchto rozhodnutí predchádzalo“.

Sťažovateľ zastáva názor, že „V zmysle § 59 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. správneho poriadku v znení neskorších zmien a doplnkov, voči Rozhodnutiu Ústredia nie je možné sa odvolať. Predmetné rozhodnutie, ktoré má procesnú povahu, nie je preskúmateľné ani v zmysle ustanovenia § 248 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. Preto je v zmysle ustanovenia § 49 v spojení s ustanovením § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. daná vecná príslušnosť Ústavného súdu“.

V ďalšej časti sťažnosti opisuje sťažovateľ skutkový stav, ktorý predchádzal podaniu jeho žiadosti o vydanie preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím

prostredníctvom úradu a podrobne analyzuje postupy úradu a ústredia, v dôsledku ktorých boli podľa neho porušené jeho uvedené základné práva zaručené ústavou a listinou.

Sťažovateľ poukazuje na účel jeho sťažnosti, ktorým je „... snaha dosiahnuť zákonné konanie správnych orgánov – Úradu a Ústredia vo veci vydania mi preukazu ŤZP“. Vzhľadom na to, že v jeho prípade ide o „... dlhodobé porušovanie práv v oblasti sociálnej pomoci súvisiacej priamo s ochranou môjho zdravia ako ťažko zdravotne postihnutej osoby...“, dožaduje sa tiež priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 194 000 Sk, pričom jeho „Výšku odvodzujem od počtu dní, ktoré uplynuli odo dňa, kedy mohlo byť vo veci riadne zákonne konané a rozhodnuté...“.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Rozhodnutím Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, pracovisko Banská Bystrica č. k. 2004/2232/TA zo dňa 25. 6. 2004, ktorým bolo potvrdené Rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici č. k. 379/2004-OPČ-BS zo dňa 14. 4. 2004 o zastavení konania a zamietnutí odvolania sťažovateľa z dôvodu, že tento nepredložil iné ako zákonom predpísané náležitosti v ustanovení § 16 ods. 9, 11, 12 zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov potrebné na posúdenie zdravotného stavu na účely konania, že sa jedná o občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou vydania preukazu ZŤP podľa zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa ustanovení článku 2 ods. 2, článku 13 ods. 1 písm. a) ods. 3, článku 16 ods. 1, článku 19 ods. 1, 2, 3, článku 40, článku 46 ods. 1, článku 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 2 ods. 2, článku 4 ods. 1, článku 7 ods. 1, článku 10 ods. 2, 3, článku 31, článku 36 ods. 1, článku 38 ods. 2 Ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.

Rozhodnutie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, pracovisko Banská Bystrica č. k. 2004/2232/TA zo dňa 25. 6. 2004 sa zrušuje a vracia sa vec na nové prejednanie a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici pri dodržaní vyššie uvedených zákonných ustanovení.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, pracovisko Banská Bystrica je povinné nahradiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 194.000,- Sk, slovom: Jednostodeväťdesiatštyritisíc korún slovenských.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, pracovisko Banská Bystrica je povinné nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 14.010,- Sk, slovom štrnásťtisíc desať korún (prevzatie a príprava zastúpenia § 16 ods. 1 písm. a); rokovanie s klientom za každú aj začatú hodinu § 16 ods. 1 písm. b); spísanie sťažnosti na súd § 16 ods. 1 písm. c) Vyhlášky č. 163/2002 Z. z. v zmysle ustanovenia § 13 ods. 8 Vyhlášky č. 163/2002 Z. z.).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa názoru ústavného súdu nie je v jeho právomoci o podanej sťažnosti meritórne rozhodnúť.

Treba konštatovať, že právomoc ústavného súdu v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy je iba subsidiárna, lebo je daná iba vtedy, ak o ochrane označených základných práv nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde však sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa ods. 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v znení účinnom od 1. septembra 2003 v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci. Iným zásahom je aj nečinnosť orgánu verejnej správy.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Podľa § 247 ods. 2 OSP pri rozhodnutí správneho

orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa druhej hlavy piatej časti, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť. Napokon podľa § 247 ods. 3 OSP predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným.

Podľa § 98 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov právoplatné rozhodnutia vo veciach sociálnej pomoci sú preskúmateľné súdom.

Z citovaných právnych noriem, najmä z čl. 46 ods. 2 ústavy vyplýva, že vo veci sťažovateľa je daná právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve rozhodovať o napadnutom rozhodnutí, najmä so zreteľom na to, že podľa tvrdení sťažovateľa toto rozhodnutie porušuje jeho základné práva. Túto právomoc správneho súdnictva nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom.

Tento názor potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), z ktorého rozsudku z 25. septembra 1997 sp. zn. 4 SŽ 45/97 možno vyvodiť prípustnosť preskúmania napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v správnom súdnictve, keď sa v jeho odôvodnení okrem iného uvádza:

„Rozhodnutiami procesnej povahy v zmysle uvedeného ustanovenia [§ 248 písm. a), pozn. ústavného súdu] zákona treba rozumieť len tie, ktorými sa upravuje priebeh konania a ktoré nemajú priamy dopad na spôsob skončenia veci vo veci samej. (...) Takto preskúmaniu súdom podliehajú aj rozhodnutia správnych orgánov, ktoré rozhodli v poslednom stupni a ktorými bolo konanie aj zastavené. Iné ponímanie by malo za následok porušenie ústavného práva na preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy (čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR).“

Nevyužitie možnosti účinnej ochrany základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy nemožno nahrádzať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Existencia právomoci všeobecných súdov poskytnúť ochranu sťažovateľovým právam a právom chráneným záujmom v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vylučuje právomoc ústavného súdu konať v danej veci bez ohľadu na to, do akej miery sťažovateľ tieto prostriedky, ktoré mu právny poriadok na ochranu jeho práv priznáva, naozaj využil.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie jeho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Vychádzajúc z týchto právnych záverov, stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k čl. 46 ods. 2 ústavy (napr. IV. ÚS 81/04) a skutkového stavu opísaného sťažovateľom ústavný súd dospel k záveru, že vo veci nie je daná jeho právomoc (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Preto sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2004